

PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI A PRACOVNĚ OBSLUŽNÉ VAZBY

Pracovní a obslužné vazby lze statisticky sledovat pouze z údajů o pohybu za prací a do škol ze sčítání 2001. Základní saldo pohybu je výrazně záporné, tj. větší počet osob z obce vyjíždí (1783 celkem, z toho 344 do škol) než dojíždí (celkem 709, z toho 161 do škol).

Pracovně obslužné vazby lze považovat za negativní, pro město Úvaly nevýhodné, neboť (jak již bylo zmíněno i jinde) determinují „převahu dovozu služeb nad jejich vývozem“, což je podstatným důvodem ekonomického strádání města.

Na pracovně obslužné vazby má bezprostřední význam počet obyvatel, neboť zvýšení počtu obyvatel vede i ke zvyšování počtu občanů, kteří v městě trvale zůstávají – toto zvyšování je pak hybnou silou zvyšování služeb na základě zvýšené poptávky - i zvyšování subregionálně významných zařízení veřejné vybavenosti a služeb.

Dalším faktorem, jehož význam pro pracovně obslužné vazby stoupá, je časová a finanční náročnost dojíždění do Prahy (ceny benzínu, ceny veřejné dopravy, trvání cesty za prací atd.); tento faktor motivuje zejména nižší střední vrstvy a ženy s dětmi vyhledávat zaměstnání v místě bydliště – a to i za cenu nižších mezd. Tito občané se též podílejí na zvyšování poptávky po službách – a tedy na rozvoji služeb.

U podnikatelů – zejména těch, kteří podnikají v Praze dochází díky náročnosti dojíždění k jevu opačnému - ke snižování zájmu o trvalé bydlení mimo Prahu a k efektu „dvojího bydlení“ s trvalým bydlištěm v Praze; tato skutečnost má negativní dopad na výši sdílených daní obce. Tato skupina obyvatel se navíc snižene podílí na rozvoji města.

Úvaly tedy nejsou dojížděkovým centrem a proto nejsou ani přirozeným pracovním subregionálním centrem. Určitou subregionální roli však hraje některá vybavenost, která je využívána širším než místním okruhem; je v zájmu města tuto vybavenost zvyšovat.

Za subregionálně významná zařízení veřejné vybavenosti a služeb, která generují další dostředivý pohyb do obce a slouží i obyvatelům zázemí města, lze opovážovat:

- samotný MÚ, resp. odbory s pověřenou funkcí výkonu státní správy,
- základní školu a další školská zařízení a zařízení pro mimoškolní vzdělávání a zájmové aktivity dětí a mládeže (Praktická a rodinná škola Úvaly, mateřské školy a Dům dětí a mládeže),
- sociální služby, které poskytuje město, konkrétně domov důchodců, dům s pečovatelskou službou a výkon terénní pečovatelské služby,
- ordinace zdravotního střediska,
- zařízení finančních a poštovních služeb (Česká spořitelna, Pošta),
- místní oddělení Policie ČR,
- rekreační zařízení (koupaliště),
- kulturní zařízení, například dobře vybavená městská knihovna.

Dojíždka za prací do Úval se realizuje pouze z některých z obcí patřících do obligatorního spádového obvodu města Úvaly. Jsou to pouze Horoušany, Šestajovice, Škvorec.

Do ZŠ dojíždějí pouze žáci z Horoušan a Škvorce díky skutečnosti, že ZŠ pro první stupeň je i v Jirnech a pro druhý stupeň v Šestajovicích.

Dojíždka do Úval	Počet dojíždějících		Dojíždka celkem
	za prací	Do škol	
Horoušany	14	15	29
Šestajovice	12	1	13
Škvorec	26	5	31
dojíždí v rámci okresu celkem	91	36	127
Hl.m. Praha	177	20	197
Kolín	16	-	16
Český Brod	58	2	60
Poříčany	11	-	11
Příšimasy	14	31	45
Tuklaty	22	56	78
dojíždí z jiných okresů celkem	457	125	582
dojíždějící do obce úhrnem	548	161	709

Celková dojíždka ze spádového obvodu početně velmi malá. V roce 2001 se týkala pouze 127 osob. Větší počet dojíždějících se rekrutoval z měst a obcí mimo administrativně vymezený spád a to zejména z Prahy a Českého Brodu.

Opačný pohyb vyjíždka za prací z města Úvaly směřuje především do Prahy.(80%). Brandýs nad Labem jako vyšší správní obec se vůbec nevyskytuje v celkově evidované vyjíždce (nad 10 osob) Také blízko položený Český Brod nehraje v životě obyvatel významnou roli.

Bilancovaná pracovní místa (odvozená z počtu zaměstnaných osob a pohybu za prací) dosahovala v roce 2001 celkový počet 1233 míst. Na 100 EA bylo tedy v Úvalech vytvořeno 52 pracovních míst.

Podle dostupných dat z městské obecní statistiky k 31.12. 2005 bylo v obci evidováno 1372 registrovaných subjektů, podnikatelů a organizací, z toho 1086

podnikatelů fyzických osob. Relativně čteně jsou dále zastoupeny obchodní společnosti a svobodná povolání. Okrajově jsou ve městě registrovány akciové společnosti

Úvaly tedy mají na obec městského typu, které je subregionálním centrem, nízkou pracovní soběstačnost. Je to především důsledku vývoje v období po roce 1989, kdy zde zanikla řada významných výrobních podniků. V současné době vytváří průmysl cca 300 pracovních míst, tj. možnost pracovního uplatnění v místě pro cca 13% ekonomicky aktivních obyvatel. Hlavní nabídku pracovních míst dnes již vytvářejí služby (60%).

Vzhledem ke kompenzačnímu vlivu Prahy nemá tato skutečnost dopady do sociální sféry. Přesto další pokles poměru nabídky pracovních míst k počtu bydlících zakládá významné riziko negativních jevů souvisejících se sídlištním efektem.

Úvaly jsou v riziku stát se odlehlejším sídlištěm v rámci pražské aglomerace, a to se všemi negativními důsledky, které by z takovéto situace vyplývaly.

Z výše uvedeného důvodu je potřebné podniknout kroky k transformaci Úval v město se silným rekreačním potenciálem, který by determinoval nové typy služeb, které by ve svém důsledku vyrovnaly handicap způsobný ztrátou podniků průmyslových.

Celkový počet pracovních příležitostí je v Úvalech poměrně malý – celkově se jedná o 1332 pracovních míst – dle statistiky roku 2005.

Problémem však zůstává zaměstnávání „na černo“, které statistiky nemohou zachytit. Tento nešvar je v Úvalech, bohužel, velmi rozvinutý, zejména v oblasti stavebnictví, kde se uplatňují „levné“ síly sezónních pracovních sil.

Struktura ekonomických činností podle oborů 2005	absolutně	%
Zemědělství, lesnictví, rybolov - počet subjektů	13	1,0
Průmysl - počet podnikatelských subjektů	201	15,1
Stavebnictví - počet podnikatelských subjektů	172	12,9
Doprava a spoje - počet podnikatelských subjektů	55	4,1
Obchod, prodej a opravy motorových vozidel a spotřebního zboží a pohostinství - počet podnikatelských subjektů	442	33,2
Ostatní obchodní služby - počet podnikatelských subjektů	305	22,9
Veřejná správa, obrana, povinné sociální pojištění - počet subjektů	2	0,2
Školství a zdravotnictví - počet subjektů	27	2,0
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby - počet subjektů	115	8,6
Úvaly celkem	1332	100,0

Největšími zaměstnavateli jsou dva výrobní podniky. Prvý ESSA CZECH, spol. s r.o., strojírenská výroba pro automobilový průmysl, lisovna výrobků. Jedná se o nově

postavený závod na ploše 13 tis. m² v diskutované poloze v konfliktu s rozvojem obytné funkce. Proto je záměr na rozšíření obcí blokován.

Druhým významným kovovýrobním a opravárenským podnikem je HENNIG CZ, s.r.o. Jedná se o německou firmu, se kterou spolupracuje středně velký úvalský podnik ELEKTORMECHANIKA Úvaly – na výrobě speciálních zařízení pro ohřev a chlazení hydraulického oleje a otočných reklamních panelů.

Na celkové místní zaměstnanosti se nejvíce podílejí „mikropodniky“ do 10 pracovníků. Největší počet subjektů potom tvoří podnikatelé bez zaměstnanců

Celkově lze rozvinutost podnikatelského prostředí města hodnotit jako mírně nadstandardní, na 1000 obyvatel zde připadá 274 podnikatelských subjektů a organizací celkem a 214 podnikatelů fyzických osob. Ve Středočeském kraji připadá pouze 195 podnikatelů na 1000 obyvatel.

Firma MULTITEC v Riegrově ulici (výroba kontejnerů a natahovacích mechanismů) se bude stěhovat do Českého Brodu, objekt zakoupilo město a jedná se o přeměnu tohoto areálu v administrativně – kulturní centrum města.

Významným typem větších zaměstnavatelů je oblast veřejných služeb, zejména samotné MĚSTO ÚVALY, díky výkonu přenesených pravomocí státní správy. ale také ZÁKLADNÍ ŠKOLA ÚVALY.

Význam pro místní zaměstnanost má i z hlediska počtu zaměstnanců menší PRAKTICKÁ ŠKOLA a DOMOV DŮCHODCŮ.

Subjekty působící v zemědělství a přidružených činnostech jsou dnes ve městě zastoupeny pouze okrajově (1%), významně méně než ve Středočeském kraji a na Praze –východ (3,5%).

Tradice průmyslové výroby je naopak patrná na vysokém počtu a 15% podílu (+2% body proti Praze-východ) podnikatelských subjektů působících v průmyslu – i když se z velké části jedná o mikropodniky.

Četné subjekty, jejichž podíl je mírně vyšší (+1,1bod) než na Praze – východ, jsou subjekty podnikající ve stavebnictví.

Hlavní skupinu tvoří tak jako i v širším území oblast obchodu, prodeje a opravárenských služeb. Na malé město jsou velmi četně zastoupeny i obchodní služby a ostatní veřejné, sociální a osobní služby.

Podnikatelé – fyzické osoby mohou být velmi důležitou skupinou obyvatel pro daňovou výtěžnost obce. Skutečnost je ale v posledních letech zcela jiná. Daňová výtěžnost formou přímých daní (30% z vybraných daní jde rozpočtu obce přímo bez přerozdělení) dokládá, že místní podnikatelé fyzické osoby odevzdávají státu od r. 2001 (po reformě státní správy) v průměru pouze 450 tis. ročně. V přepočtu na jednoho podnikatele to je 1381 Kč a pro rozpočet města to znamená průměru 415 Kč na 1 podnikatele.

Skladba subjektů podle právní formy podnikání	absolutně	%
Státní organizace	6	0,4
Akciové společnosti	3	0,2
Obchodní společnosti	151	11,0
Družstevní organizace	3	0,2
Peněžní organizace	0	0,0
Počet podnikatelů-fyzické osoby	1086	79,2
Samostatně hospodařící rolníci	1	0,1
Svobodná povolání	38	2,8
Počet registrovaných jednotek – zemědělský podnikatel	6	0,4
Ostatní	78	5,7
Úvaly celkem	1372	100,0

Celkový přehled zaměstnavatelů působících v Úvalech přináší následující tabulka:

Cíle vyjíždky	Vyjíždějící					
	za prací		do škol		Celkem	
	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%
Jirny	25	1,7	0	0	25	1,4
Říčany	12	0,8	1	0,3	13	0,7
vyjíždí v rámci okresu celkem	118	8,2	10	2,9	128	7,2
Hl.m. Praha	1189	82,6	255	74,1	1444	81,0
Kolín	11	0,8	6	1,7	17	1,0
Český Brod	40	2,8	45	13,1	85	4,8
Tuklaty	12	0,8	0	0,0	12	0,7
vyjíždí do jiných okresů celkem	1315	91,4	331	96,2	1646	92,3
vyjíždí do zahraničí	6	0,4	3	0,9	9	0,5
vyjíždějící z obce úhrnem	1439	100,0	344	100,0	1783	100,0

Souhrn:

- 1. Je potřebné využít veškerých možností, jak zvyšovat počet subregionálně významných zařízení veřejné vybavenosti.**
- 2. Zásadní význam pro změnu pracovních a obslužných vazeb (podobně jako na rozvoj služeb) má zvýšení počtu obyvatel Úval.**
- 3. Vhodné je podporovat vznik podnikání v oblasti nerušící výroby a služeb (služeb pro občany – i pro existující podniky), a to zejména ve stávajících „brown fields“, v nevyužitých a zdevastovaných plochách a opuštěných objektech po zaniklých podnicích.**
- 4. Doporučuje se zpracovat projekty revitalizace, podporovat územně technické předpoklady vzniku těchto podniků na pozemcích města a participovat při odstraňování zchátralých objektů a zátěží a při rekultivacích prostor.**
- 5. Úvaly ztratily charakter průmyslového města a doposud hledají svou novou tvář, významnou možností je rozvoj služeb, který je však negativně ovlivněn skutečností, že kompenzací ztráty statutu průmyslového města je dojíždění obyvatel za Prací do Prahy, kde nakupují i služby.**
- 6. Nebezpečím pro Úvaly se stává riziko „sídlíštního efektu“, je tedy potřeba vytypovat cesty, jak tomuto jevu předejít; jednou z možností je soustavné**

vytváření předpokladů ke zvyšování rekreačního potenciálu města a dalších služeb, souvisejících například se školstvím, sociální péčí a podobně.

7. Významným faktorem zvyšující zaměstnanost na území města by bylo získání statutu města se státní správou III. typu.
8. Ekonomický přínos podnikatelů – fyzických osob pro město je minimální a je potřebné vytvářet předpoklady pro jeho zvyšování, zejména pro vznik intenzivnějších konkurenčních vztahů.
9. Vzhledem k tomu, že se Úvaly stávají významným komunikačním uzlem, kde se kříží vlaková, autobusová a automobilová doprava, existují i možnosti rozvoje služeb souvisejících s tímto faktorem.
10. Významným faktorem pro rozvoj služeb - a pro stabilizaci demografické situace je navýšení počtu obyvatel prostřednictvím nové výstavby; i z tohoto hlediska je tedy třeba vytvářet podmínky pro další výstavbu.
11. Vzhledem k navyšujícímu se počtu nehlášených osob, sezónních dělníků a podobně, působících přímo v Úvalech, či dojíždějících za prací do Prahy je potřeba přijmout opatření v rámci prevence kriminality, například připravit vznik městské policie.
12. Doporučuje se podporovat stávající podnikatelské aktivity, které splňují výše uvedené charakteristiky, například formou pomoci s řešením technické infrastruktury, popřípadě při realizaci městských zakázek.
13. Při přípravě vzniku nových městských čtvrtí je nutné klást důraz na komplexnost nabídek funkcí (tedy na zajištění prostor pro podnikání).
14. Doporučuje se i zřídit Centrum pro podporu podnikání, které by realizovalo například pomoc při jednání s vlastníky pozemků a objektů, pomoc s vyřizováním povolení podnikatelské činnosti, pomoc při propagaci, informační servis a pomoc při získávání dotací z programů na podporu podnikání.
15. V rámci předchozího bodu se doporučuje realizovat program 5 P, který je představen v kapitole o prevenci kriminality.

*Areál
bývalé
„masny“*

Významní zaměstnavatelé se sídlem ve městě Úvaly (Zdroj ČSÚ 2007)

Počet zaměstnanců	Název podniku	Činnost	Adresa
VÝROBNÍ A OPRAVÁRENSKÉ PODNIKY			
100-200	ESSA CZECH, spol. s r.o.	výroba dílů pro motorová vozidla	Jirenská 1500
100-200	HENNIG CZ, s.r.o.	výroba a opravy kovoobráběcích strojů	Klánovická 334
25-49	Vladimír Tourek	Zpracování nekovového odpadu	Raisova 845
25-49	Zámecká výrobní uzenin spol. s r.o.	Výroba masných výrobků	Vítězslava Nováka 266
25-49	ELEKTROMECHANIKA Úvaly, s.r.o.	Výroba a opravy ostatních kovoobráběcích strojů	Klostermannova 1000
10-19	FRAM spol. s r.o.	výroba ostatních pryžových výrobků	Smetanova 326
10-19	KROL, spol. s r.o.	povrchová výroba zušlechťování kovů	Žižkova 411
10-19	BOS, spol. s r.o.	výroba chladících zařízení	Husova 307
10-19	OK klima s.r.o.	výroba nádrží-zásobníků	Purkyňova 0109
VEŘEJNÉ SLUŽBY			
50-99	MĚSTO ÚVALY	samospráva a veřejná správa	PRAŽSKÁ 276
50-99	Základní škola, Úvaly	Školství	Nám. Arnošta z Pardubic 8
25-49	Praktická škola, Úvaly	Školství	Nám. Arnošta z Pardubic 8
25-49	Domov důchodců Úvaly	sociální péče	Nám. Svobody 1475
KOMERČNÍ SLUŽBY A SLUŽBY PRO PODNIKY			
25-49	ALBRA, spol. s r.o.	Maloobchod knihami apod.	Havlíčková 197
25-49	SA KVK spol. s r.o.	Pátrací a ochranné činnosti	Bulharská č. 959
25-49	B + H, spol. s r.o.	Pátrací a ochranné činnosti	Havlíčková 92
25-49	ÓM TRANSPORT	Ostatní pozemní doprava osob	Mánesova 711
25-49	Tiskové a obálkovací centrum, s.r.o.	Sekretářské a překladatelské činnosti	5. května 1213
10-19	Almecco, s.r.o.	Velkoobchod - cukrárenství	Škvorecká 1463
10-19	Krones s.r.o.	Velkoobchod – ostatní strojní zařízení	Raisova 1200
10-19	TOP Speed s.r.o.	Ostatní pozemní doprava osob	Dobrovského 970
10-19	KC trans, s.r.o.	Ostatní pozemní doprava osob	Škvorecká 33
10-19	Svatoslav Nováček FINO	Ostatní pozemní doprava osob	Tylova 568
10-19	Haken spol. s r.o.	Restaurace	Nám. Arnošta Z Pardubic 771
10-19	EMC a.s.	Průzkum trhu a veřejného mínění	Arnošta z Pardubic 95
10-19	GPH, s.r.o.	Zeměměřičství, kartografická činnost	Glücksmanova 808

Areál bývalé „parketárny“.